

Malura, Miroslav

K rozvoji beethovenského bádání u nás

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná. 1962, vol. 11, iss. F6, pp. 159-160

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/110703>

Access Date: 29. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

stupnice základem intonace chromatické řady. Chromaticky odvozené stupně jsou chápány jako klesající nebo stoupající citlivé tóny. Do této kapitoly je zařazeno i cvičení modulace a vybočení z tóniny a intonace mimotonálních tónů a akordů. Po zvládnutí intonace celotónových a půltónových postupů a základních intervalů na tónice poznává žák mollové stupnice a tóniny. Postup je obdobný jako u stupnic durových.

Druhý velký oddíl knihy tvoří *Intervalová metoda*. Pracuje s materiálem, který žák zvládl tonální metodou v oddíle prvním. Je tedy účelem tohoto oddílu poskytnout žákovi pohled na tónové řady „z druhé strany“, vytvořit novou oporu pro vybavování představy jednotlivých tónů. Autor vychází z intonace základních intervalů ve všech tóninách a z nich pomocí vzeštných a sestupných citlivých tónů přechází k intervalům odvozeným. Všechny využívá k intonaci jednotlivých stupňů stupnicových řad.

Závěr vlastní intonace tvoří kapitola Spojení tonální a intervalové metody, která shrnuje získané znalosti a dovednosti a vrcholí intonací partitury pro smyčcový a dechový orchestr.

Kromě jmenovaných kapitol obsahuje kniha úvod do základů hudební teorie, které jsou předpokladem pro úspěšný postup v intonaci, a rytmická cvičení, uvedená souhrnně v závěru učebnice, jichž se užívá průběžně v celém postupu intonačního výcviku.

Všechny nové poznatky a schopnosti jsou získávány na velkém množství intonačních cvičení a ověřovány na praktických ukázkách živé hudby — na lidových i umělých písních a na skladbách instrumentálních. Důležitým rysem je i neustálé zdokonalování hudební představivosti žáka a důraz na jeho samostatnou tvořivou práci. (Cvičení na notovém zápisu, solmi-záčním žebříčku, grafech akordů, samostatná transpozice melodií.) Připočteme-li k tomu velké úkoly (intonace instrumentálních skladeb, intonace v různém ladění) a vysoký cíl, jak již bylo uvedeno shora, docházíme k závěru, že tato kniha je určena nejen pro aktivní hudebníky — dirigenty, instrumentalisty, zpěváky — a hudebně vědecké pracovníky, nýbrž i pro učitele hudební výchovy, kteří jejím soustavným studiem získají ucelené znalosti potřebné pro svou práci.

Radko Rajmon

Hudební syntenzátor ANS v SSSR

Vynálezcem tohoto zajímavého fotoelektrického složitého přístroje je kandidát technických věd Jevgenij Murzin. ANS jsou iniciály známého ruského skladatele Alexandra Nikolajeviče Skrjabin, který byl též autorem teorie „barevného vidění hudby“. Přístroj slouží skladateli k zaznamenávání partitury díla na skleněnou desku s nánosem tmavé barvy. Partitura, napsaná takto rydlem, je strojem „provozována“. Přitom má stroj schopnost vytvářet škálu zvuků jak blízkých svou barvou klasickým nástrojům, tak i zvuků zcela „nových“. Může vytvářet nezvyklé akordy, bohaté zvukové odstíny atd. Zárukou prospěšnosti hudebního syntenzátoru je vážný přístup sovětských skladatelů a jejich zájem o práci s novým přístrojem. Dmitrij Šostakovič vidí v něm možnosti pro další rozvoj skladatelovy tvůrčí fantazie. Mladí sovětské skladatelé, například Petr Meščaninov, se pilně seznamují s činností hudebního syntenzátoru ANS.

Miloš Štědroň

K rozvoji beethovenského bádání u nás

Založení odborné Komise pro studium vztahů Ludwiga van Beethovena k českým zemím a ke Slovensku na hudebněvědecké konferenci „Beethoven a české země“ (27.—28. 8. 1960) bylo jen logickým výsledkem narůstajícího zájmu o vztahy této světové umělecké osobnosti k naší kultuře. Tyto vztahy jsou dány především několika Beethovenovými pobyty na našem

území, mezi nimiž mají hradecké pobyty v roce 1806 a 1811 zvláštní místo, ať už svou délkou, nebo Beethovenovou tvorbou, která do té doby spadá. Hlavní smysl činnosti komise je koordinace beethovenovského bádání u nás, zvláště pokud jde o výzkum Beethovenova vztahu k našim zemím a k naší hudební kultuře. Vedle tohoto vědeckého zaměření si komise vytyčila řadu úkolů při popularizaci Beethovenova díla v Československu (příprava populárních beethovenovských publikací, zařazování Beethovenových děl do pořadů koncertů apod.).

Organizačně vede komisi pětičlenný výbor, jehož předsedou je univ. prof. dr. Jan Ráček. Administrativní středisko komise je ve Slezském kulturním středisku na zámku v Hradci u Opavy. Zde se také postupně buduje dokumentační středisko beethovenovských památek, jehož úkolem je zachytit v úplnosti na fotografiích všechny památky, které podávají svědectví o vztazích Beethovena k českým zemím. V současné době má toto dokumentační středisko 150 dokumentů z Hradce u Opavy, Brna, Prahy, lázní Teplíc, Karlových Var a lázní Piešťan. Dokumentů je často využíváno k odborné práci.

Ve vlastní odborné práci soustředili členové komise pozornost k několika zásadním otázkám: zpřesnění některých údajů v souvislosti se dvěma Beethovencovými pobyty ve Slezsku, rozřešení otázky tzv. dopisu Nesmrtelné milence, prohloubení znalostí o Beethovenových vztazích ke Slovensku, soupis všech beethovenián na našem území. O plnění posledního úkolu pečuje zvláštní subkomise pro správu beethovenovských památek, jejímž konečným úkolem je připravit materiál k vydání generálního katalogu beethovenovských památek na našem území. Tato subkomise se však stará také o to, aby všechny beethovenovské památky byly příslušně zabezpečeny a zpřístupněny veřejnosti.

První výroční porada beethovenovské komise, která se konala na Hradci u Opavy ve dnech 1.—2. července 1961, ukázala dobré výsledky dosavadní práce. Vyplývalo z ní např., že v Praze jsou již velmi podrobně beethovenovské památky zkatologizovány, takže zde jsou již předpoklady pro přípravu generálního katalogu. Na výroční poradě komise, které se zúčastnil i zástupce ústředního výboru Svazu československých skladatelů, rozvinula se široká diskuse o publikačních možnostech, jejímž výsledkem bylo zřízení zvláštní ediční řady, ve které jako prvá práce vychází pojednání J. Pippichové „Beethoven na Hradci v roce 1806“.

Komise během roku své činnosti navázala styk s četnými hudebněvědeckými institucemi v zahraničí, především s vídeňskou Beethovenovou společností a Beethovenovým archívem v Bonnu.

Miroslav Malura